

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Pomenirea celor adormiți

În prima sâmbătă din luna noiembrie, zi cunoscută în tradiția românească și ca „Moșii de toamnă”, Biserica Ortodoxă a rânduit să se facă pomenirea celor adormiți. Este un bun prilej oferit nouă, celor vii, de a ne arăta grija și dragostea pentru părinții și înaintașii noștri plecați din această lume, având conștiința faptului că legăturile sufletești statornicite între noi și ei n-au pierit, ci continuă să existe în Dumnezeu, prin rugăciune.

Iubirea, element fundamental în relațiile dintre creștini, ca mădulare ale Trupului tainic al lui Hristos, este aceea care restaurează prin har și integrează în comuniune, prin Biserică, pe cei vii cu cei adormiți. Ea menține legătura vie între cele două lumi în care acționează Biserica și determină uneori schimbări radicale, orientând viața spre înțelegerea și apropierea de semeni și de cei trecuți la cele veșnice.

Unitatea dintre cele două înfățișări ale Bisericii, care exprimă de fapt acțiunea ei pe pământ și în Cer, pune în evidență necesitatea continuării iubirii creștine și dincolo de sfârșitul existenței noastre terestre. Iubirea, după concepția creștină, se extinde asupra tuturor, asupra celor din viață, dar și asupra celor care au trecut la cele veșnice, fără nicio discriminare. Ea poate și trebuie să se manifeste atât față de cei drepecți, cât și față de cei păcătoși. Trebuie să fim încredințați că rugăciunea Bisericii este atât de puternică și ascultată de Dumnezeu, încât, prin mângâierea pe care o mijlocește, are puterea de a ușura starea celor plecați din această viață insuficient pregătiți. Pentru sufletele acestora Biserica, prin membrii ei, are datoria de a se ruga, pentru ca prin milostenie și pomeniri să plinească ceea ce a lipsit pocăinței lor. Acesta este țelul parasaselor și al pomenirilor pe care cei de pe pământ le fac pentru cei adormiți din neamul lor, ca celor aflați în întunericul morții să le strălucească lumina lui Hristos.

Prin această acțiune a noastră, a celor vii, care ne considerăm alături sufletește de cei adormiți și ne rugăm

pentru sufletele lor ca și pentru sufletele noastre, noi ne arătăm dragostea față de ei, contribuind la mântuirea comună, cunoscut fiind faptul că mântuirea se poate dobândi mai ușor în comuniune cu toate mădularele Bisericii. Rugăciunile pentru cei adormiți reflectă și mai bine comuniunea sfinților, această legătură spirituală, prin mijlocirea Bisericii, între noi și sfinți, precum și legătura noastră cu sufletele celor adormiți.

Mântuitorul a ascultat și a îndeplinit dorința celor care s-au rugat pentru cei apropiați ai lor, chiar și atunci când aceștia au încetat să mai trăiască (exemplul învierii fiicei lui Iair și învierii lui Lazăr), arătându-ne prin aceasta puterea Sa dumnezeiască și îndemnându-ne să nu lăsăm ca moartea să devină o barieră în fața rugăciunii pentru ei. Să facem, cum ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel, „rugăciuni și mijlociri” și pentru cei ce au ieșit din hotarele acestei lumi. În Biserica primelor secole, în prima parte a perioadei patristice, s-au îndătinat rugăciunile pentru cei adormiți ca o modalitate de exprimare a legăturii strânse între cei vii și cei adormiți. Creștinii au avut întotdeauna convingerea că Dumnezeu cel iubitor de oameni Se milostivește mai mult de om atunci când vede că el se roagă și lucrează nu numai pentru mântuirea sufletului său, ci și pentru mântuirea aproapelui.

Continuare în pagina 2

Pr. Adrian MURG

PREDICA

Virtute și fericire

Duminica a XXII-a după Rusalii. Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr

„Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit. Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; dar și câinii venind, lingeau bubele lui. Și a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormântat. Și în iad, ridicându-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui. Și el, strigând, a zis: Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie. Dar Avraam a zis: Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr, asemenea, pe cele rele; iar acum aici el se mângâie, iar tu te chinuiești. Și peste toate acestea, între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să treacă la noi. Iar el a zis: Rogu-te, dar, părinte, să-l trimiți în casa tatălui meu, căci am cinci frați, să le spună lor acestea, ca să nu vină și ei în acest loc de chin. Și i-a zis Avraam: Au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei. Iar el a zis: Nu, părinte Avraam, ci, dacă cineva dintre morți se va duce la ei, se vor pocăi. Și i-a zis Avraam: Dacă nu ascultă de Moise și de prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morți”. (Luca 16, 19-31).

Din această pericopă evanghelică înțelegem, înainte de toate, că viața nu se sfârșește odată cu moartea, că fiecare va avea plata sau „răsplata” ostentelor sale. Bogăția nu poate cumpăra un loc în rai și bogatul și săracul Lazăr, au ajuns după moarte, fiecare, în locul meritat după viețuirea lui pe acest pământ. Nu bogăția sau sărăcia au fost cauza suferinței sau fericirii după moarte, bine s-a zis că „bogăția în sine nu este un păcat, iar sărăcia nu este o virtute”

Un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit (v. 19).

Importantă este și atitudinea față de bogăție. Exista credința că cei bogați, prin buna chivernisire a acesteia își dobândesc fericirea raiului. Mântuitorul Hristos îndeamnă: „Faceți-vă prieteni cu bogăția nedreaptă, ca atunci, când veți părăsi viața, să vă primească ei în corturile cele veșnice” (Luca 16, 9). Despre bogatul nemilostiv care petrecea în ospete și se îmbrăca în porfiră și vison (Luca 16, 19-31) se spune că după moartea lui, era cuprins de văpaia lipsei de mâncare, de băutură și de celelalte bunătăți, de care devenise dependent și era chinuit de lipsa lor și striga către Avraam, implorând mila. Lipsa postului leagă omul de lume, și de cele lumești. Nu se cuvine să mâncăm de plăcere, ci numai pentru trebuința trupului, iar cel ce face așa, chiar de vor fi bucatele gustoase, nu se păgubește. Un avva din Everghetinos spune că precum porcului îi este firesc, a privi spre pământ, și nu

poate privi cerul, așa și sufletul cuprins de plăceri, nu poate cugeta la cele de sus. Sfântul Efreem spune că mai bine este a mânca și a mulțumi Domnului, decât a te înfrâna și a judeca, pe cei ce mănâncă. Despre aceștia, spune psalmistul: „Cei ce mănâncă pe norodul meu întru mâncare de pâine, pe Domnul nu L-au chemat” (Psalmul 13, 4). Pentru a nu fi stăpânit de poftă, mănâncă din cele ce nu poștești a mânca și mulțumește lui Dumnezeu pentru toate. Se spune că un stareț văzător cu duhul, șezând la masă cu mai mulți frați, lua aminte la fiecare și vedea pe unii mănâncând miere, alții pâine iar alții resturi. Și a înțeles că cei ce mâncau miere, petreceau cu frică, cu cutremur și cu bucurie duhovnicească, rugându-se neîncetat, cei ce mâncau pâine, erau cei ce mulțumeau lui Dumnezeu pentru toate, iar cei ce mâncau resturi, erau cei ce cârteau și judecau (*Everghetinosul*, vol. 2, 23). De aceea se cuvine a lăuda pe Dumnezeu și a mulțumi pentru toate, după cum îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: „Ori de mâncați, ori de beți, ori altceva faceți, toate întru slava lui Dumnezeu să le faceți” (I Corinteni 10, 31). Porfira și visonul sunt semnele mândriei, veselia de fiecare zi este semnul lăcomiei pântecelui și al lipsei postului. Bogatul s-a dovedit a fi mândru și lipsit de iubire, acestea l-au dus la pierzare și la chin. Bogăția devine rea dacă este folosită în mod egoist.

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan LAZĂR

Din sumar

- ▶ Revederea promoției 2009 a Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad pagina 3, Pr. Filip Albu
- ▶ La porțile cerului pagina 3, Prof. Amalia Stana
- ▶ Știri pagina 4

Virtute și fericire

Urmare din pagina 1

Cu bogăția se poate urca spre cer, prin milostenie, sau coborî la iad, prin zgârcenie și egoism. Dumnezeu a lăsat bogățiile lui, să ne bucurăm de ele împreună cu semenii.

Un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; dar și câinii venind, lingeau bubele lui (v. 20-21).

Acel sărac nu și-a găsit locul, decât la poarta aceluia om bogat și nemilostiv, așa cum se întâmplă în viața fiecăruia dintre noi, adică Dumnezeu ne cercetează starea noastră prin ceilalți oameni. Dacă suntem zgârciți și iubitori de arginți ne vom întâlni mereu și mereu cu cerșetori care ne cer ceva. Dacă avem patima mâniei se găsește cineva să ne stârneasă mânia, dacă suntem lacomi de mâncare vom găsi întotdeauna pretexte de a ne ghiftui și nu vom putea tine posturile. Nu trebuie să înțelegem că săracii ar fi toți sfinți, că nu ar fi și între ei pătimiși sau păcătoși, s-ar putea să fie și săraci și plini de patimi, nu sărăcia este condiție a mântuirii, a dobândirii raiului, ci viața curată dobândită prin împlinirea poruncilor și lucrarea virtuților. Sunt și oameni bogați care au dobândit averea prin muncă cinstită, având o viață plină de virtuți și fericirea veșnică. Dacă săracul Lazăr a fost primit în Rai, nu înseamnă că Dumnezeu a hotărât așa din pricina sărăciei lui, ci datorită virtuților sale, el era sărac și bolnav, dar nu cerșea și nici nu cârtea împotriva bogatului sau a sărăciei sale. Vechiul Testament spune: „Fiule, viața cerșetoare să nu trăiești; mai bine să mori decât să ceri!” (Sirah, 40, 31). Mai mult de atât, Lazăr era milos și îngăduitor, câinii lingeau bubele lui și durerile deveneau și mai grele. Era smerit, cu el împlinindu-se cuvintele Mântuitorului: „Fericii cei săraci cu duhul (adică smeriți), că a lor este împărăția cerurilor!”

Și a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormântat. Și în iad, ridicându-și ochii, fiind în chinuri,

el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui. (v. 22-23).

După căderea în păcat, omul a fost îndepărtat de pomul vieții și a devenit muritor. Moartea poate fi considerată și pedeapsă, datorată încălcării poruncii lui Dumnezeu, dar și eliberare de păcat, prin ea se deschide calea spre nemurire. Sufletele celor adormiți se duc la Dreptul Judecător și vor avea parte de judecată. Sufletele dreptilor sunt duse de îngeri în rai, în sânul lui Avraam, iar a celor păcătoși au parte de chinurile iadului. Omul, în orice stare s-ar afla, are o anumită atitudine față de moarte, pe care și-o exprimă prin viața de zi cu zi. Unii reduc sensul vieții la lumea simțurilor, căutând fericirea lumească, alții crezând în existența vieții de apoi, se nevoiesc pentru fericirea veșnică. Fericirea raiului și chinurile iadului sunt pentru om, îndemn spre împlinirea poruncilor, spre nevoițe, spre fapte bune, spre sfințenie. Sfântul Antonie spune că: „Moartea de-o va avea omul în minte, nemurire este”. Omul nu cunoaște ziua morții sale, aceasta poate veni oricând, de aceea omul trebuie să fie pregătit permanent pentru aceasta. A ajuns bogatul în iad pentru că era necumpătat și nemilostiv. A ajuns săracul în rai pentru că era un „Lazăr” adică pentru că „Dumnezeu l-a ajutat”. Numele descoperă ceea ce ești, sau ceea ce ești chemat să fii. Cuvântul „Lazăr” înseamnă în limba ebraică *Dumnezeu ajută* (El Azar). Conștiința omului se identifică cu numele lui, acel sărac avea credința că Dumnezeu îl ajută în toate și își puna nădejdea în ajutorul Lui.

Și în iad, bogatul ridicându-și ochii, fiind în chinuri, a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui (v.23).

Din aceste cuvinte înțelegem că dincolo de hotarul morții, sufletele se recunosc, precum Avraam l-a cunoscut pe Lazăr și bogatul i-a recunoscut pe Avraam și pe Lazăr și a pomenit de frații săi, care nu erau de față, îngrijorându-se pentru ei. Mai mult decât atât, acolo îi recunosc și pe cei care nu i-au cunoscut în viața aceasta. Referindu-se la locul

unde petrec sufletele celor adormiți, în Sfânta Scriptură se spune: „În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt” (Ioan 14, 2). Dacă toți dreptii ar lua aceeași răsplată, ar fi trebuit să fie toți în același locaș, dar fiind mai multe locașuri, ei sunt orânduți după vrednicia lor și se vor veseli împreună. Judecata lui Dumnezeu nu este cunoscută omului, spre pildă, lucrătorii viei au luat toți aceeași plată, deși nu toți au s-au ostenit la fel (Matei 20, 10). Îngerii Domnului vor pune la cazne pe cei păcătoși, împreună, după asemănarea păcatelor lor, pe cei mândri împreună cu cei mândri, pe cei mincinoși împreună cu cei mincinoși. Despre multele locașuri, Avva Isaac spune, că nu este vorba despre locuri deosebite, ci despre trepte de daruri duhovnicești, care se împart pe măsura curăției (*Everghetosul*, vol. 1, 11). Despre chinurile iadului a povestit și Avva Macarie Egipteanul. El a găsit un cap de mort și mișcându-l cu toiagul, a auzit un glas și Macarie l-a întrebat cine este, iar duhul a răspuns că a fost arhiereu al idoloilor și i-a mai spus că de fiecare când Macarie se roagă pentru cei ce se chinuie, aceștia se mângâie. A întrebat Macarie care este mângâierea și care-i osânda și a răspuns duhul spunând că sub ei este foc și nu este cu puțință să se vadă unul pe altul, față către față, ci fața fiecăruia e lipită de spatele altuia, iar când Macarie se roagă pentru ei, pot să vadă fața celui-lalt și aceasta este mângâierea. Și a mai zis duhul că cei care nu l-au cunoscut pe Dumnezeu, sunt miluiți, fie și puțin, dar cei care l-au cunoscut și l-au tăgăduit, sunt mai rău chinuți. Atunci Macarie a luat căpățâna, a îngropat-o și a plecat (*Everghetosul*, vol. 1, 9)

Și bogatul, strigând, a zis: Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie (v. 24).

Două plângeri are bogatul în iad atunci când îl vede pe Avraam: să-l lase pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă ca să-i răcorească limba căci se chinuie de

sete și a doua să-l trimită, tot pe Lazăr, la frații să ca să le spună starea în care a ajuns el. Curios lucru că nu-l trimite la casa lui, la copii și la nepoți, ci la frați. Acești cinci frați, în înțeles duhovnicesc, sunt cele cinci simțuri, care atunci când nu sunt stăpânite, ele stăpânesc cu poftele lor sufletul omului. Despre aceasta, Sfântul Pavel zice: „Grija față de trup să nu o faceți spre poftă” (Romani 13,14). Împlinește nevoile trupului, dar nu alerga după poftele ridicate de cele cinci simțuri. Alergând după poftele pântecelui nu te vei satura cu tot rodul câmpiei și toată apa râului iar cel nesățios de privescările lumii, va căuta mereu și mereu ceva nou. Poftele împlinite mereu și nestăpânite prin post și înfrânare necăjesc sufletul și după moartea trupului și vedem că acest bogat îi ard buzele chiar dacă trupul său a putrezit. Evanghelia aceasta este și un îndemn la înfrânare, la stăpânirea de sine, dar și un îndemn la iubirea de aproapele și la milostivirea de cei săraci, la deschiderea inimii. Omul este încercat întotdeauna prin slăbiciunile lui, obiceiul din fire n-are lecuire, mai ales la cei delăsători. De aceea să nu mănânci ceea ce poftesci, ci primește cu mulțumire, cele trimise ție de la Dumnezeu

Sfântul Efrem îndeamnă pe cei ce se nevoiesc să iubească înfrânarea, altfel, fiind nepăsători, pierd harul lui Dumnezeu și ajung de batjocura celorlalți și nici rodul muncii lor, nu le va fi de ajuns pentru cheltuielile lor, și se vor risipi în neșădătorii, călătorii dese, lingușiri pe lângă cei mari și înmulțindu-și grijile, se va depărta de la ei pomenirea lui Dumnezeu, și vor ajunge în mâinile vrăjmașilor și vor avea parte de chinurile iadului, fiindcă multa mâncare și băutură, sunt scârbă și slăbănogire, cugetului (*Everghetosul*, vol. 2, 15). Evanghelia încearcă să îi trezească și pe bogați și pe săraci la pocăință, să-i îndrepte pe calea mântuirii. Deșertăciune sunt cele lumești, nu merge cu noi bogăția, nu ne însoțește mărirea, dincolo de hotarul morții ne însoțesc doar virtuțile și faptele bune. Amin!

IUBEȘTE-ȚI CRUCEA TA

lubește-ți crucea ta și-o poartă, oricât de aspră ți-ar părea, căci și cea mai amară soartă cândva ți-o îndulcești cu ea.

Când, cu puterile sleite, nici s-o târăști n-ai mai putea, prin cele mai fierbinți ispite, mergi apărat de cruce ta.

Când se va năpusti furtuna, și nici un scut nu vei avea, cu-ncredere, întotdeauna, te-adăpostești sub crucea ta.

Prăpăstii când o să te-afunde și nici un pod nu vei avea, ea peste ele-ți va fi punte, și-ai să le treci pe crucea ta.

Iar când vei merge spre cunună, Hristos ieși-va-n calea ta, spunându-ți: „Bine, slugă bună!”, și-n schimbul crucii ți-o va da.

Traian Dorz

Pomenirea celor adormiți

Urmare din pagina 1

Oportunitatea rugăciunilor pentru sufletele celor adormiți, atât pentru cei dreپți, cât și pentru cei păcătoși, precum și confirmarea că această practică a fost rânduită de Apostoli, sunt exprimate astfel de Sfântul Ioan Gură de Aur: „Cum și în ce mod îi putem ajuta? Să ne rugăm pentru cei adormiți, punând și pe alții să se roage și dând săracilor milostenii pentru sufletele lor. Căci nu degeaba s-a rânduit de către Apostoli ca să se facă pomenirea la Sfintele și înfricoșatele Taine pentru cei mutați de la noi; au știut ei că mult folos vor avea, mult ajutor vor căpăta. Pentru că atunci când întregul popor stă cu mâinile ridicate către Dumnezeu, când clerul întreg se roagă, când înfricoșata Taină stă de față, apoi cum să nu îmblânzim

pe Dumnezeu rugându-L pentru ei?”

Aceia care s-au mutat în viața veșnică fără să-și curățească păcatele prin pocăință și fapte bune, ba chiar având păcate de moarte, se chinuiesc în iadul remușcărilor și al singurătății. Numai noi, cei vii, putem mijloci înaintea lui Dumnezeu pentru iertarea și odihna sufletelor lor, iar acest lucru se face

mai cu seamă prin puterea jertfei nesângeroase de la Sfânta Liturghie și prin faptele dragostei celor rămași pe pământ.

Noi nu cunoaștem și nici nu suntem chemați să judecăm păcatele sau pocăința celor ce au plecat din lumea aceasta. Avem însă datoria de a ne ruga și de a-i pomeni în jertfele și milostenia noastră. Singur Dumnezeu cunoaște și faptele bune și faptele rele, precum și gândurile și năzuințele noastre, ale tuturor.

„Te rugăm Dumnezeule și pentru cei adormiți, a căror pomenire s-a făcut, sfințește aceste suflete, căci tu pe toate le cunoști; sfințește-i pe cei adormiți în Domnul și numără-i cu puterile Tale cele sfinte și dă-le lor și sălășluire întru împărăția Ta” (*Evhologhiul* lui Serapion de Thmuis, sec. IV).

Revederea promoției 2009 a Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad

În ziua de 27 octombrie 2019, absolvenții promoției 2009 a programului de studii Teologie Ortodoxă pastorală a Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad au aniversat în chip festiv, împreună cu dascălii lor, un deceniu de la absolvire.

Revederea a debutat cu oficierea slujbei de mulțumire, precum și a parastasului pentru părintele profesor Teodor Baba. La finalul slujbei, părintele Arhidiacon Bartolomeu (Viorel) Trofin, a rostit un scurt cuvânt de mulțumire adresat profesorilor care au format această generație de teologi. Din partea Înaltpreasfințitului

Părinte Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului, a fost prezent părintele inspector eparhial Arhid. Tiberiu Ardelean care a și transmis cuvântul de binecuvântare și felicitare pentru acești absolvenți din partea Chiriarhului.

La momentul convenit, profesorii și absolvenții s-au reunit în aula facultății arădene pentru derularea cursului festiv. Acesta a fost susținut de părintele profesor Ioan Tulcan. În deschidere, a fost transmis salutul părintelui decan, preotul profesor Cristinel Ioja care se află în aceste zile într-o delegație a Universității, peste hotare. Conferențiarul a susținut o disertație în care a tra-

sat câteva coordonate referitoare la misiunea preotului în contextul anului omagial dedicat satului românesc.

Părintele Nicandru Cuțaru, care a fost odinioară duhovnicul studenților, a dat citire ca-

talogului, fiecare absolvent prezentând câteva repere despre parcursul profesional și familial, în deceniul scurs de la absolvirea Facultății.

Bucuria revederii a adus profesorilor mulțumirea că se-

mințele învățăturilor sădite în mințile și sufletele studenților au rodit frumos în viața lor de familie, în parohiile unde activează și la catedrele de școală unde predau religia.

Pr. Filip ALBU

Muntele Athos este o grădină a Maicii Domnului, destinată rugăciunii și vieții monastice în Hristos. Este un pământ grecesc, dar îngeresc. O lume frumoasă care deschide porțile cerului.

Dafne este primul port al Sfântului Munte, aici are loc întreaga mișcare comercială a athoniților.

Caryes este capitala Athosului, o lume plină de flori și de culori. Caryes este un mic orașel care are propriul oficiu poștal, bancă, stație de autobuze, mici magazine, cafenele. Însă aici nu există agitație. Viața de aici este măsurată și cuviincioasă. Pentru a ajunge la Sfântul Munte Athos nu este suficient să ai o viză Schengen, trebuie să mai obții un document care se numește diamonitirion, adică permisul pentru accesul în Muntele Athos. Cu acest document se poate merge la mănăstirile athonite timp de patru zile. Dacă avem nevoie să-l prelungim, aceasta se poate face la una dintre mănăstiri cu binecuvântarea egumenului. În Sfântul Munte Athos funcționează propria legislație- Carta Sfântului Munte, toate deciziile importante sunt luate de Protat-parlamentul monastic, autoritatea supremă a Republicii Monastice. Dreptul la independență athoniții l-au obținut în anul 676. Peninsula a fost dată monahilor pe vecie, ca proprietate, de către împăratul bizantin Constantin Pogonatul. Iar în secolul al IX-lea, Vasile I Macedoneanul a declarat-o ca fiind autonomie monastică. În acest teritoriu monastic nu intră femeile, doar bărbații. Calendarul folosit este cel iulian, nu cel gregorian.

Aici la Athos călugării s-au făcut athoniți în principal din trei motive: unul din conștiința păcătoșeniei, al doilea din dorința

de a dobândi împărăția cerurilor și al treilea motiv este din dragoste de Dumnezeu.

Mulți oameni îi sunt recunoscători lui Dumnezeu pentru credința lor, ei se bucură a trăi viața în Hristos. Unii oameni sunt săraci, dar pașnici și plini de credință și plini de iubire pentru Dumnezeu. Așa sunt mulți monahi plini de iubire pentru Dumnezeu. Mulți monahi își doresc să fie săraci ca să rămână smeriți și plini de iubire față de Dumnezeu, și în același timp părtași la patimile lui Hristos. Textele iconografice referitoare la sărăcia lui Iisus sunt pline de zbulc. Ele te învață să fii smerit și sărac cu duhul, și cum să îți purifici sufletul de patimi.

Pe cărări aghioritice sufletul primește o călăuză bună spre Dumnezeu. Tot așa se ajunge și la mănăstirea Xiropotamu. Un arbust bătrân umbra micul balcon de unde se vede marea liniștită și albastră. Tăcerea parcă vorbește, deschizându-ți porțile cerului, descoperind că mărimea iubirii lui Hristos este direct proporțională cu măreția Lui.

Dorul dumnezeiesc ce îți cuprinde inima, te determină să iei binecuvântare de la mulți părinți sihaștri, cu figuri de sfinți, curățiți în cuptorul nevoitei, urmând „jugului blând al Domnului.” (Matei 11, 30).

La schitul Cutulmuşului doi chiparoși gemeni de trei sute de ani, dominau zona. Aici moaștele Sfântului Pantelimon medic și taumaturg divin își aprindeau sufletul de iubire. Agheasma rece ca gheața îți dăruiește din sfințenia Domnului.

Poposind printre călugări ești invitat să servești din roadele

La porțile cerului

pământului: smochine. Dar, monahismul poate să ofere și azi multe lumi... Drama lumii este că ea oferă omului multe și ce nu este divin, pe când monahismul oferă lumii: omul lui Dumnezeu. Prin monahism omul primește nemurire, minte, inimă și suflet nou și luminos, curat și purificat de darul lui Dumnezeu. Prin monahism omul se face icoană a lui Dumnezeu. De aici ca pe o scară urcă spre Creatorul lui. Îți dăruiește bucuria existenței și a iertării, bucuria iubirii lui Dumnezeu. Admirând frumusețea creației, te situezi ca un împărat în palatul tău.

Cel mai tragic eveniment al lumii este căderea protopărinților. Relația filială dintre om și Dumnezeu s-a denaturat, în primul rând. Astfel se explică și dezordinea din lume și răul din om. Omul în Eden era un împărat și acum el este un nenorocit, spun părinții athoniți. Aceasta este măreția omului, faptul că el se simte nenorocit și el va purta până la moarte stigmatele firii adamice. Monahismul este cel care păstrează amintirea stării dumnezeiești de dinainte de cădere iar cu ajutorul lui Hristos are menirea să-l întoarcă pe om la „frumusețea originară și dintâi

creată” și să-l treacă la frumusețea din sânul lui Dumnezeu. Așadar Hristos s-a făcut om, ca să-l facă pe Adam dumnezeu.

Isihastul cu chipul de ceară, dar cu fața luminoasă de la Iviron, un suflet trist dar și vesel te întâmpină cu bucurie.

Soarele își revărsă apusul auriu peste chiliile călugărilor și peste întreaga natură. Flori și plante cățărătoare îți zâmbesc armonios și care nu sunt decât icoane slabe ale frumuseții arhetipice, reprezentări simbolice ale lui Dumnezeu „Care locuiește într-o lumină neapropiată.” (I Timotei 6, 16).

Isihastul ne învață să-l contemplăm doar pe Dumnezeu, fiindcă Împărăția lui Dumnezeu este Însuși Dumnezeu și pe El Îl vom vedea atunci când cu harul lui ne vom învrednici să ajungem la El, unde vom viețui în fericire, într-un continuu progres duhovnicesc.

Creștinismul este un mister. În sfera moralei nu ești ceea ce crezi tu că ești, spunea un părinte de la mănăstirea Iviron, crezi că ești în întuneric ești în lumină. Crezi că ești virtuos? Ești vicios. Plângi ca păcătos? Ești aproape de Dumnezeu. Crezi că ești un nimic? Ești mare. Toate cele bune sunt din mila lui Dumnezeu și niciodată binele nu este de la noi.

La Iviron privirea Portaitisei ne urmărește cu drag. Ea îi aduce pe toți în Sfântul Munte, în special pe cei care doresc să se călugărească. Nimic nu se întâmplă fără voia lui Dumnezeu, spun Părinții Athoniți. Așadar călugării nu sunt călugări din întâmplare, ci din voia lui Dumnezeu. Iar călugării lăcrimează străpunși de fiorul divin. Di-

ferența dintre un asin și un om este mare, spune isihastul. Asinul este muritor iar omul a primit în dar nemurirea. Unde erai înainte de a te fi născut? Și iată, acum ești făurit după chipul Său. Slavă lui Dumnezeu, slavă Lui! Iată de ce trebuie să ne jertfim pentru iubirea Lui!

Dumnezeu este mare și uimitor. El a zis să cerem de la El ce dorim noi și El ne va da. Fericitul Augustin spunea: „Doamne, Tu Care mi-ai dat să cer, dă-mi și ceea ce am cerut!”

Dumnezeu este mare și minunat, așa cum spunea și Sfântul Vasile cel Mare: „Nu e uimitor că Dumnezeu este mare. Este mare, fiindcă e mare. Uimitor este faptul că S-a făcut atât de mic încât să-și facă loc într-un înveliș omenesc, ca să se facă om. Și încă mai uimitor este că s-a făcut în întregime o fărâmitură pentru ca să se facă una cu noi.” Sufletul omului are o sete adâncă după veșnicie. Unii Părinți athoniți s-au învrednicit să se sălășluiească în veșnicie, în sâmurile lui Dumnezeu.

Dumnezeu ne descoperă nemurirea și ne atrage la El. Natura întreagă îl laudă pe Dumnezeu. Un om cuprins de dragostea lui Dumnezeu nu mai poate coborâ de la Ierusalim la Ierihon ca „să cadă între tâlhari” (Luca 10, 30). Un monah dacă vrea să fie de folos aproapelui trebuie să se curețe întâi pe el. Așadar monahul trebuie să ia toate armele, fiindcă „lupta noastră nu este împotriva sângelui și trupului, ci împotriva începătorilor și puterilor întunericului...” (Efeseni 6, 12).

Prin urmare dragostea față de Dumnezeu te determină să te rogi pentru toți oamenii, să lași lumea păcătoasă și să îi slujești lui Hristos.

Prof. Amalia STANA

ȘTIRI

IPS Părinte Timotei a sfințit locul pentru un nou cămin studentesc al UAV

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad a inaugurat lucrările la noul cămin al universității ce va fi situat în Calea Zimandului, nr. 8, în curtea Facultății de Design. Slujba de sfințire a pietrei de temelie a fost oficiată de către ÎPS Timotei Sevicu împreună cu un sobor de preoți format din prof.univ.dr. Cristinel Ioja, decanul facultății de Teologie și arhidiacon lector univ. dr. Tiberiu Ardelean.

Au participat alături de rectorul UAV, prof.univ.dr. Ramona Lile, cei trei proectori ai universității prof. univ. dr Codruța Stoica, prof.univ.dr. Alexandru Popa, conf. univ. dr. Teodor Cilan prefectul Aradului, Florentina Horgea, președintele Consiliul Județean, Marinela Cionca, viceprimarul Aradului, Ionel Bulbuc, precum și reprezentanți ai firmei de construcții.

Finanțarea este asigurată din partea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice prin Compania Națională de Investiții. Valoarea investiției se ridică la aproape 14 milioane lei iar universitatea contribuie cu 1 milion lei ce reprezintă cheltuieli pentru asigurarea utilităților.

Căminul va avea 4 etaje, lift, mansarda și o capacitate de 56 camere fiecare cu baie, sistem de aer condiționat. De asemenea vor fi săli de mese cu chichinetă, săli de lectură, spălătorie și uscătorie, totul conform standardelor. În curtea instituției este prevăzut un rezervor PSI cu o capacitate de 162 metri cubi apă, pentru respectarea standardelor privind securitatea la incendiu. Termenul de finalizare al lucrărilor este de 12 luni.

„Este un moment important pentru universitatea noastră. Suntem printre puținele universități din țară care au primit finanțare pentru construirea unui cămin studentesc și sper, ca peste un an, să fim din nou împreună pentru a tăia panglica noului cămin. Aș vrea să mulțumesc încă o dată autorităților locale pentru sprijinul acordat în obținerea avizelor și pentru tot suportul tehnic acordat colegilor mei care au întocmit documentația. Dezvoltarea universității este o prioritate pentru întreaga comunitate academică și sunt convinsă că vom reuși să impunem Aradul pe harta sistemului universitar românesc” a declarat rectorul UAV, prof. univ.dr. Ramona Lile.

Chiriarhul arădean s-a rugat pentru victimele incendiului de la Clubul Colectiv

Miercuri, 30 octombrie 2019, s-au împlinit 4 ani de la tragicul eveniment din clubul Colectiv, în urma căruia și-au pierdut viața 64 de persoane. Cu acest prilej, Chiriarhul arădean, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei a participat la Sfânta Liturghie săvârșită în Catedrala Veche a Aradului și la Slujba Parastasului pentru victimele incendiului.

Alături de Înaltpreasfinția Sa la slujbă au participat: Pr. Silviu-Nicolae Faur, consilier bisericesc, Pr. Pavel Teodor, consilier patrimoniu, Pr. Traian Micoroi, parohul Catedralei Vechi, alți preoți și diaconi.

Răspunsurile liturgice au fost oferite de către cântăreții catedralei.

Prezență arhierescă în biserica din Săvârșin

Sâmbătă, 27 octombrie 2019, la sărbătoarea Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir, Ierarhii arădeni, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, dimpreună cu Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului au participat la Sfânta Liturghie săvârșită în biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, de către preotul paroh Călin Mădăluță.

La momentul rânduit, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a adresat credincioșilor prezenți un cuvânt de învățătură despre „Cununile nestricăciunii” sau despre viețile sfinților prăznuiți în aceste zile: Sfântul Mare Mucenic Dimitrie și Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, cinstirea sfințelor lor moaște în Biserică, pildă și teme pentru strădaniile credincioșilor spre câștigarea veșniciei, precum și valoarea împreună lucrării sufletului și trupului înspre aceasta.

La final, Ierarhii i-au binecuvântat pe credincioșii prezenți la sfânta slujbă.

Sărbătorirea Armatei Române la Arad

Vineri, 25 octombrie 2019, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat la manifestările organizate de Garnizoana Arad cu prilejul Zilei Armatei Române.

Prima ceremonie s-a desfășurat la Monumentul Eroilor de la Păuliș, locul unde în Septembrie 1944 eroii Școlii Militare Radna au respins atacul inamicului ce dorea să pătrundă pe Valea Mureșului. Aici, Înaltpreasfinția Sa a săvârșit o slujbă religioasă, în prezența oficialităților locale și centrale, a comandanților Garnizoanei Arad, ai Batalionului 191 de Infanterie Colonel „Radu Golescu”, a comandanților structurilor județene ale Ministerului Afacerilor Interne, militari

ai Batalionului, a cadrelor militare în rezervă sau retragere și a veteranilor.

După aceasta, manifestările au continuat la Monumentul Ostașului Necunoscut din Piața Avram Iancu, Municipiul Arad, unde Chiriarhul arădean a oficiat slujba de sfințire a drapelului de luptă al Batalionului 191 Infanterie „Colonel Radu Golescu”.

Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a rostit un cuvânt de cinstire pentru eroismul și jertfele ostirii noastre pentru îndeplinirea misiunii nobile de a apăra unitatea națională și integritatea teritorială a statului român.

Ceremonia a continuat cu depuneri de coroane și jerbe de flori la Monumentul Ostașului Român, iar Garda de onoare a defilat.

IPS Părinte Timotei a participat la Colocviul Internațional „Europa-centru și margine. Cooperare culturală transfrontalieră”

Joi, 24 Octombrie, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat la Colocviul Internațional Europa: centru și margine. Cooperare culturală transfrontalieră, Ediția a VIII-a, ce s-a desfășurat în Aula Ștefan Cicio Pop a Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad.

La sesiunile științifice au participat invitați din Franța, Serbia, România. În cadrul evenimentului au avut loc și lansări de carte printre care și Monografia „Studii de știință și cultură, revista internațională de filologie. 15 ani de apariție continuă” coordonată de prof. Vasile Man și prof. Viviana Milivoievici. Din prezidiul sesiunilor științifice, alături de Arhiepiscopul Aradului au făcut parte și prof. univ. dr. Coralia Cotoraci-rectorul Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, ing. Călin Bibarț – primarul Municipiului Arad, prof. emerit dr. Alvaro Rocchetti, Universitatea Sorbona 3, Paris, Franța și Acad. Dan Dubină, președintele Filialei Timișoara a Academiei Române.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile arhiepiscopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIPALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.